

אף אחד לא מדבר על העסקים הקטנים

חלק גדול מהחברות שסוגרות את שעריהם, עושות זאת בגלל מצוקת מזומנים

מאת: אלחנן נעם

בשעה שבמערכת הבחירות הנוכחית עומד השיח החברתי-כלכלי בראש סדר העדיפויות של הפוליטיקאים, מצב העסקים הקטנים והבינוניים לא מוזכר כמעט. כולם מדברים על יוקר המחיה, הכנסת מוצרים לפיקוח ושלל רפורמות, אבל שוכחים להצביע על הבעיה האמיתית: אלפי עסקים קטנים ובינוניים קורסים מדי שנה.

חלק גדול מהחברות והעסקים הסוגרים את שעריהם, אינם עושים זאת בגלל מוצר לא טוב או מחסור במכירות, אלא בגלל מצוקת מזומנים שנהפכת למחסור באשראי. בעיה זו כמעט זכתה לטיפול בכנסת הקודמת, אך ברגע האחרון עלתה על שרטון.

ח"כ שלי יחימוביץ'
צילום: אמיל סלמן

מצוקת האשראי של חברות ועסקים בישראל היא יומיומית. מרגע קבלת הזמנה גדולה, נרכש ציוד יקר, משולמות משכורות, ועוד הוצאות רבות הנובעות ממנה. כל זאת בשעה שהתמורה מביצוע העבודה יכולה להתקבל גם לאחר חצי שנה ואפילו יותר. מצב זה יוצר בקרב מבצע העבודה מחנק אשראי שגורם לקריסת גופים רבים. ייתכן שהניהול מצוין, צוות המכירות והעובדים מתפקדים, אך לחברה אין תזרים מזומנים כדי להמשיך בפעילות.

לפי הצעת החוק שוטף פלוס 30, שהגישו הח"כים שלי יחימוביץ' (העבודה) ורוברט אילטוב (ישראל ביתנו), המדינה, רשויות מקומיות וחברות ממשלתיות יחויבו לשלם לספקים תוך לא יותר מ-30 יום. עבור חברות קטנות ובינוניות במשק הישראלי היתה בכך בשורה של ממש. ישראל, שהייתה נאלצת למצוא מקורות מימון לשינוי הפתאומי בזמני התשלום, היתה זוכה בעתיד למקורות מיסוי גדולים יותר. ישראל היתה יכולה לזכות בעסקים בינוניים שנהפכים לחברות גדולות וגלובליות, ומקבלת את הנתח שהשקיעה בדמות תקבולי מס. יתרה מכך, מספר המועסקים באותן חברות היה גדל, ותקבולי המס ממשכורות העובדים היה הופך את השינוי למשתלם הרבה יותר.

ספק שירות או סחורה למשרד ממשלתי עובר הליך של מכרזים ובדיקות, והוא מחויב בשקיפות וברמת איכות - בשביל הכבוד והכסף הנובעים מהחוזר הנחשק. לכן כשהמדינה דוחה תשלומים באופן סדרתי, הדבר פוגע ביצרנים ובחברות היותר מתקדמות, ממושמות פיננסית ואיכותיות.

במקרים רבים החברות נמצאות רגע לפני הקפיצה הגדולה והתרחבות לחו"ל. עצם העיכוב בקבלת כספים יוצר אצלן בעיה חמורה. בעסקים מדובר לעתים בתזמון גורלי, מאחר שמחסור במזומנים מונע התקדמות למכרז הגדול הבא.

במצב המשק כיום, לאחר הפגיעה שהסב מבצע צוק איתן, כמעט אין חברה שיכולה להרשות לעצמה לוותר על חוזה ממשלתי, אך רבות הולכות אליו כמי שכפאן שד. מעבר לנזק הנגרם מעיכוב התשלומים, יש גם נזק מוסרי - שהרי המדינה שאמורה לשמש דוגמה לתקינות מוסר התשלומים, שולחת מסר לשאר השחקנים במשק: אם אתה חזק וגדול, מותר לך לשלם מתי שאתה רוצה. הרי אחת הסיבות שאין דנים בנושא היא שהנפגעים העיקריים, הספקים, מעדיפים ברובם לשתוק כדי לא להסתכן באיבוד החוזה.

מי שחייבים להעלות את הנושא מחדש לסדר היום הם חברי הכנסת שרוצים לזכות באמון הציבור בעוד שלושה חודשים. אלה שישלבו את הדאגה לעסקים בישראל במצע הבחירות שלהם יהיו לא רק חברתיים אלא גם יתרמו לתחרות במשק ולהורדת יוקר המחיה.

הכותב הוא מנכ"ל קרן איתן להשקעה בעסקים צומחים

לינק לכתבה: <http://www.themarker.com/opinion/1.2542339>

הכתבה התפרסמה בעיתון TheMarker ביום 18 לינואר 2015.